

**КАФЕДРА ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І
КОНТРОЛЮ**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА БІЗНЕСУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету
доц. Андрій СТАСИШИН

(підпис)

“ 10 ” лютого 2025 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ **ПРАВОВІ ОСНОВИ БОРОТЬБИ З** **КОРУПЦІЄЮ В БІЗНЕСІ**

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань: 07 “Управління та адміністрування”
(шифр та найменування галузі знань)

спеціальність: 071 “Облік і оподаткування”
(код та найменування спеціальності)

освітня програма: “Облік, аналіз та фінансові розслідування”
(найменування спеціалізації)

освітній ступінь: бакалавр
(бакалавр, магістр)

ЛЬВІВ 2025

Програма навчальної дисципліни **«Правові основи боротьби з корупцією в бізнесі»**

для студентів за галуззю знань: **07 «Управління та адміністрування»**

спеціальності: **071 «Облік і оподаткування»**

освітньо-професійної програми **«Облік, аналіз та фінансові розслідування»**

освітнього ступеня: **бакалавр**

«9» січня 2025 року – 7 с.

Розробник: Шевців Л.Ю., доцент кафедри обліку, аналізу і контролю, к.е.н., доцент

Розглянуто та ухвалено на засіданні кафедри обліку, аналізу і контролю
Протокол № 8 від «9» січня 2025 р.

В.о.завідувач кафедри

(підпис)

доц. Приймак С.В.

(прізвище, ініціали)

Розглянуто та ухвалено Вченою радою факультету управління фінансами та бізнесу
Протокол № 1 від “ 10 ” лютого 2025 р.

РОЗДІЛ 1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Корупцію визначають «як зловживання владою для отримання приватної вигоди». Корупція є однією з найактуальніших соціальних проблем сучасності, впливає на темпи розвитку економіки держави, владу та суспільство в цілому. У правовому значенні корупція – це комплексне поняття, яке охоплює сукупність (систему) взаємопов'язаних правопорушень, за вчинення яких особи притягаються до кримінальної, адміністративної, цивільно-правової та дисциплінарної відповідальності; стримує інвестиції та уповільнює економічне зростання. Тому знання правових форм боротьби з корупцією в бізнесі актуалізують завдання вимог сучасної правової бази, практики організації протидії корупції, попередження корупційних проявів та забезпечення реальної відкритості влади, продукування та спрямування інформаційних потоків, на роз'яснювальну роботу, формування сприятливого комунікативного середовища, покликана вивчати суспільні потреби, громадську думку, сприяти залученню громадськості до публічного діалогу, участі у формуванні, прийнятті та реалізації державно-управлінських рішень.

Предмет навчальної дисципліни

Предметом навчальної дисципліни «Правові основи боротьби з корупцією в бізнесі» є суспільні відносини, що виникають під час правової протидії правопорушенням і корупції в бізнесі.

Мета навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: Формування знань з теорії і практики боротьби з корупцією в бізнесі, застосування правових норм, що передбачають санкції за правопорушення і злочини у бізнесі, оцінка сучасних правових механізмів відповідальності за корупційні дії.

Основні завдання

- формування знань, умінь та навиків щодо кваліфікації передбачених кримінальним законодавством корупційних злочинів у сфері бізнесової діяльності.
- навчити застосовувати теоретичні положення на практиці, дослідити шкідливі наслідки корупційних дій, відновлення порушених прав та відшкодування збитків, завданих в результаті їх скоєння;
- дати чітке уявлення про роль засобів і заходів протидії, розкриття, розслідування, попередження окремих видів корупційних злочинів у сфері бізнесу.

Місце в структурно-логічній схемі підготовки бакалаврів

Навчальна дисципліна «Правові основи боротьби з корупцією в бізнесі» є вибірковою компонентою підготовки бакалаврів з обліку і оподаткування. Вона базується на знаннях, сформованих під час вивчення таких дисциплін, як «Економічний аналіз», «Стандартизація обліку і звітності», «Статистика», та формує базу знань для вивчення таких дисциплін, як «Основи форензіку», «Звітність підприємств», «Основи податкового контролю», «Облік і звітність в оподаткуванні».

Вимоги до компетентностей, знань та умінь

В результаті вивчення дисципліни у студента формуються такі компетентності:

загальні:

- ЗК02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК09. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК12. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК13. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

спеціальні:

- СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці.
- СК04. Застосовувати знання права та податкового законодавства в практичній діяльності суб'єктів господарювання.
- СК11. Демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

Вивчення навчальної дисципліни «Правові основи боротьби з корупцією в бізнесі» передбачає досягнення такого кваліфікаційного рівня підготовки фахівця, за якого він повинен:

а) знати:

- положення чинного законодавства та інших нормативно-правових актів України, що регулюють боротьбу з корупцією;
- законодавчо–правове забезпечення, що регламентує фінансово-правову відповідальність за корупційні злочини;
- законодавчо-криміналістичну характеристику видів корупційних дій;
- способи боротьби з корупцією в бізнесі;
- основні положення протидії фінансовим правопорушенням.

б) уміти:

- правильно тлумачити і застосовувати норми чинного законодавства щодо корупційних злочинів в бізнесі;
- класифікувати корупційні злочини в бізнесі, визначати суть у відповідній сфері;
- здійснювати аналітичну роботу, розвивати своє юридичне мислення;
- працювати з документами;
- виявляти та визначати способи протидії корупції у сфері фінансово-господарської діяльності;
- визначати, юридично обґрунтовувати і відстоювати свою позицію;
- самостійно поповнювати і поглиблювати свої знання.

Програмні результати навчання

- ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.
- ПР15. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.
- ПР17. Вміти працювати як самостійно, так і в команді, проявляти лідерські якості та відповідальність у роботі, дотримуватися етичних принципів, поважати індивідуальне та культурне різноманіття.
- ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

Опанування навчальною дисципліною повинно забезпечувати необхідний рівень сформованості вмінь:

Назва рівня сформованості вміння	Зміст критерію сформованості вміння
Репродуктивний	Вміння відтворювати знання, передбачені даною програмою
Алгоритмічний	Вміння використовувати знання в практичній діяльності при розв'язанні типових ситуацій
Творчий	Здійснювати евристичний пошук і використовувати знання для розв'язання нестандартних завдань та проблемних ситуацій

Навчальна програма складена на 4 кредити. Форми контролю: поточний і проміжний контроль, залік.

РОЗДІЛ 2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- Тема 1. Поняття, причини та наслідки корупційних злочинів в бізнесі.
- Тема 2. Правове забезпечення корупційних правопорушень.
- Тема 3. Органи протидії і суб'єкти відповідальності за корупційні правопорушення.
- Тема 4. Форми і заходи боротьби і протидії корупції.
- Тема 5. Державний захист осіб-інформаторів
- Тема 6. Відповідальність за корупційні правопорушення
- Тема 7. Антикорупційна політика в Україні
- Тема 8. Досвід зарубіжних країн у боротьбі з корупцією

РОЗДІЛ 3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. Поняття, причини та наслідки корупційних злочинів в бізнесі.

Сутність, поняття «корупції», його значення. Історичні передумови виникнення корупції. Причини і чинники впливу на корупцію. Стан корупції в Україні і державах світу. Політичні, правові, психологічні та моральні аспекти корупції, їх вплив на малий та середній бізнес. Види та класифікація корупційних діянь. Завдання та інструменти швидко еволюціонуючої корупції. Наслідки корупційних злочинів для бізнесу. Умови прояву корупції.

ТЕМА 2. Правове забезпечення корупційних правопорушень.

Нормативно-правова база ефективної протидії корупції. Роль Конституції України. Правові основи інформаційної діяльності в Україні: Закон України «Про інформацію» Завдання Законів «Про доступ до публічної інформації», «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів».

Принципи взаємодії інститутів громадянського суспільства та держави щодо ефективної протидії корупції та підтримки розвитку бізнесу. Аналіз чинного законодавства щодо корупційних правопорушень.

Організаційно-правові аспекти протидії корупції.

ТЕМА 3. Органи протидії і суб'єкти відповідальності за корупційні правопорушення.

Характеристика і завдання Національного агентства з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (АРМА). Роль Державного бюро розслідувань в протидії корупційним правопорушенням. Методи протидії корупції. Суб'єктивні причини поширення корупції, їх характеристика. Механізми боротьби з корупцією та організованою злочинністю. Принципи запобігання та протидії корупції. Завдання органів протидії корупційним правопорушенням. Корупція – економічне явище. Суб'єкти відповідальності за корупційні діяння. Характеристика суб'єктів, які здійснюють заходи щодо запобігання та протидії корупції.

ТЕМА 4. Форми і заходи боротьби і протидії корупції.

Загальна характеристика і види корупційних злочинів в бізнесі. Кримінально-правова кваліфікація хабарництва задля сприяння прозорості ведення бізнесу. Службове підроблення ділової документації підприємств. Запобігання та протидія корупції в ланцюгу постачальників. Заходи запобігання корупційним правопорушенням. Заходи, спрямовані на запобігання і протидію корупції. Заходи з реалізації Стратегії комунікацій у сфері запобігання та протидії корупції

ТЕМА 5. Державний захист осіб-інформаторів.

Характеристика громадян (осіб-інформаторів) згідно законів України. Роль інформаторів у протидії корупції. Міжнародний досвід захисту інформаторів. Важливість інформаторів у виявленні та припиненні корупції в країнах Євросоюзу. Основні принципи надання оперативно-значимої інформації інформаторами. Вітчизняні підходи захисту осіб, які викривають корупціонерів.

ТЕМА 6. Відповідальність за корупційні правопорушення.

Ознаки юридичної відповідальності. Кримінально-правова характеристика корупційних злочинів. Адміністративно-правова характеристика корупційних правопорушень. Вітчизняні підходи боротьби з корупційними правопорушеннями. Чинники боротьби з корупційним правопорушенням в бізнесі.

ТЕМА 7. Антикорупційна політика в Україні.

Засади державної антикорупційної політики в Україні. Антикорупційна стратегія держави та її основні принципи. Державно-політичні та соціально-економічні аспекти боротьби з корупцією. Еволюція протидії корупції та легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом у світі. Механізми зниження рівня корупційних проявів. Система електронного декларування – ключовий антикорупційний механізм.

ТЕМА 8. Досвід зарубіжних країн у боротьбі з корупцією.

Міжнародні стандарти протидії корупційним правопорушенням. Європейські підходи у сфері протидії корупції. Міжнародний досвід ефективної боротьби з корупцією та їх імплементацію в Україні.

РОЗДІЛ 4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Конституція України // Закони України. – Т. 10. – К.: Основи, 1998. – С. 5–41.
2. Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 31.01.2011 № 2939-VI URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
3. Закон України «Про запобігання корупції» №1700-VII від 14.10.2014./<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
4. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення» від 07.04.2011 № 3207-VI.<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3207-17>
5. Романюк Б. В. Законодавство України та зарубіжних країн щодо протидії корупції. Міжнародний досвід боротьби з корупцією: монографія / Б. В. Романюк, О. Ю. Бусол; Рада нац. безпеки і оборони України, Міжвідом. наук.-дослід. центр пробл. боротьби з організованою злочинністю. К. : ТОВ «Поліграф-Сервіс», 2010. 627с.
6. Бусол О. Ю. Протидія корупційній злочинності в Україні у сучасний період: монографія / О. Ю. Бусол ; Нац. акад. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. Київ: Ін Юре, 2014. 562с.
7. Базалук О. О. Корупція в Україні: ментальність правителів і доля народу. Геофілософія України. Київ: МФКО, 2016. 253 с.
8. Банчук О. Запобігання і протидія корупції в органах місцевого самоврядування: практ. посіб. Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні» DESPRO. К.: ТОВ «СОФІЯ - А», 2012. - 88 с.
9. Баришніков В.М. Запобігання та протидія корупції у підрозділах державної служби зайнятості : навч.-метод. посіб. /В.Н. Баришніков. К. :ІПК ДСЗУ, 2010. - 124 с.
10. Баришніков В.М. Запобігання та протидія проявам корупції на державній службі та службі в органах місцевого самоврядування : навчально-методична розробка.К. : ІПК ДСЗУ, 2011. 100 с. URL: <http://profdiv.org/files/peredmov/rozrobka.pdf>

11. Мандибура В. О. Корупція: інституційна сутність та механізми подолання: монографія. Київ : Парламент. вид-во, 2017. 487 с.
12. Фомін М.В. Корупція і тіньова економіка: політекономічний аспект: монографія / М. В. Фомін, В. В. Приходько, М. Г. Каптуренко, В. В. Кузьменко, І. Г. Мішина; ред.: М. В. Фомін; Донец. нац. ун-т 26 економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. - Донецьк : ДонНУЕТ, 2012. - 332 с.
13. Постанова Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2016 р. № 65 «Про затвердження Правил етичної поведінки державних службовців»
14. Кримінальний Процесуальний кодекс України від 13.04.2012р.№4651-VI. // Офіційний вісник України. 2012. № 37. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
15. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. Відомості Верховної Ради України. – 1984. – № 51. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
16. Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» від 17.03.2011 р. Офіційний вісник України. — 2011. - № 27. - С. 20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text>

Інтернет ресурси:

- <http://www.nbuv.gov.ua/> Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського
- <http://www.nbuv.gov.ua/portal/libukr.html> Бібліотеки та науково-інформаційні центри України.
- <http://www.lsl.lviv.ua/index.php/uk/golovna2> Львівська бібліотека України ім. В. Стефаника.
- <http://uk.wikipedia.org> – вільна енциклопедія.
- www.minfin.gov.ua Міністерства фінансів України.
- <http://web.worldbank/org> Світового банку